

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I

Established

1893.

TWO SECTIONS — SECTION I

PIK-LL Ч. 24. Джерзі Ситі, Н. Дж., субота, 6. лютого 1943. No. 24. Jersey City, N. J., Saturday, February 6, 1943. VOL. LL

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки.
ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки.Тел. „Свобода“: BErgen 4-0237—4-0807
Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016THREE CENTS in the United States of America
FIVE CENTS elsewhere.

Стимсон Остерігає Перед Надмірним Оптимізмом Щодо Перемоги

Секретар війни, Генрі Стимсон, заявив журналістам, що останні перемоги Альянтів на різних фронтах викликали серед загалу вражіння, що війна вже туй туй скінчиться. Назагал, казав Стимсон, воєнне положення Об'єднаних Держав є добре, але зате нема ніяких даних на те, щоби думати, що війна скоро скінчиться. Даючи признання Советам за нові перемоги, Стимсон підкреслив, що ті перемоги наступили доперва по довгій і кривавій боротьбі й величезних советських втратах, що означає, що таке саме прийде до переходу й іншим Альянтам. „Нім-

ці хоробро боролись навіть тоді, коли їхнє положення було безнадійним”, казав Стимсон, маючи на увазі боротьбу під Сталінградом, а „їхня видержливість вказує, що прийде до нас ще звести завзяту з ними боротьбу, заки остаточно переможемо”.

Стимсон ще згадав і про американські доставки до Росії, що покриваються з тим, що сказав секретар Викард, коли ствердив, що це американська пожива, доставлювана Росії, вдержує советських вояків на фронті, бо якби її не було, Совети не були б всмі продовжати офензиву.

Німців Жде „Донкірк” на Кавказі

ПІДГОТОВКА ДО КОНЦЕРТУ ШЕВЧЕНКА, ЩО ВАРТУЄ ПРИЗНАННЯ.

Канадський „Новий Шлях” подає, що дня 27. березня відбудеться в Торонто величавий концерт в пам'ять Тараса Шевченка у великій салі Мессей Гол. Громадяни вже беруться за працю, щоб розпродати 2.700 тикетів! На концерті виступлять такі мистецькі сили, як славна піяністка Любка Колесса і відомий оперовий артист Михайло Голинський.

ЧИ НЕ БУДЕ ЗАПІЗНО?

„Дайче Альгемайне Цайтунг” подає, що нацистська влада задумує перевести на Україну 300.000 німців, що поселились як колоністи в західній Польщі. Ось тим колоністам влада дала до зрозуміння, щоби були готові на те, що їх можуть переселити на дальші землі на сході. Та правдоподібно з тою колонізацією буде те саме, що з іншими німецькими спробами. Тільки, що тим разом треба буде німецьким колоністам забиратись і з Польщі, але не на те, щоб іти в Україну, але щоб чимскорше тікати туди, звідки їх забрала нацистська влада.

НІБИ ВЖЕ Й НІМЕЧЧИНА ЗА СИЛЬНУ ПОЛЬЩУ

Таке доносить Асоційтед Прес з Стокгольму. Кажеться, що німецька армія незабаром скине Гітлера і обійме владу, при чому заявиться між іншим і за те, щоби була Польща як самостійна і сильна держава. А що й Сталін теж мав заявиться за сильну Польщу, то ньюорський „Нови Сьвят”, звязуючи те все до купи, дораджує не вірити ні Сталінові, ні Німеччині, хочби вона була і без Гітлера.

РОМЕР ІДЕ З СОВЕТІВ ДО АМЕРИКИ

Деякі газети подали, що польський амбасадор до Советів, Тадей Ромер, є вже в дорозі до Злучених Держав, щоби конференвати з през. Рузвелтом від імені ген. Сікорського в „дуже важних політичних справах”. Не тяжко догадатись, що якщо це правда, то польський амбасадор буде знову порушувати тепер для Польщі найважнішу міжнародню справу, себто справу її границь на сході. Іншими словами знову буде мова про західно-українські та білоруські землі, що їх Польща хотілаб знову загарбати.

Асоційтед Прес подає з Лондону, що советські війська зробили прірву між німецькою армією, оперуючою на Кавказі. Сталося це між Староминськом і Каневськом над Озівським морем. З того заключають, що німецька армія з яких 200.000 вояків, що знаходиться в Західній Кавказі, зістала відтята від головної німецької оперативної бази, що знаходиться в Ростові. Рахуючись з її правдоподібним цілковитим знищенням, вже тепер порівнюється положення німців в Західній Кавказі з положенням англійців в Донкірці в 1940 році.

ГОВОРИЛИ ДО СТАЛІНА ОБРАЗУ, А СТАЛІН АНІ РАЗУ

Так пишеться в польських газетах за наслідки, які мало письмо, вислане до советського уряду в справі звільнення Г. Ерліха і В. Адлера, що були в давній Польщі жидівськими провідниками, а які втікли з нацистської жавлі до Советів і там зістали арештовані. Письмо підписали між іншим такі американські робітничі провідники як Вільям Грін, Филип Морей, Дейвід Дубінські, чи такі люди як професор Алберт Айнштатін. На те письмо підписані не можуть діждатись відповіді.

ВІДСВЯТКУЮТЬ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ЛИТВИ

Губернатор-стейту Іліной, Двайт Г. Грін, оголосив прокламацію, якою назначив день 16. лютого „Ріпоблік оф Літуенія Дей”. В прокламації вгадується, що Литва стала жертвою тоталітаристичних сил, що нарушили принципи свободи і демократії й на ній збройно напали та тимчасово здавили її незалежність. Губернатор поручає святкування 16. лютого, бо не є 25-літня річниця проголошення незалежності Литви.

„ЗАЛІЗНІ” КЛЮЧИ ДО ЛЬВОВА І ВІЛЬНА

В лондонській польській газеті „Вядомосце Польске” пишеться в статті п. н. „Про ключі до інших міст”, як то в Шікаго витали ген. Сікорського, прем'єра польського уряду на вигнання, вручаючи йому „золоті ключі до брам міста”. При тому заважається, що „інші, залізні ключі, до двох польських міст є важніші... Іде особливо про ті ключі, а не про те, як ген. Сікорського витали в Шікаго”. Як поясняє „Нови Сьвят”, то тут іде мова про ключі—до Львова і Вільна.

СЛУЖБА БОЖА УКЛАДУ ПРОФ. О. КОШИЦЯ

Д-р Д. Маченко написав в „Новім Шляху” критику на Службу Божу (св. Ізана Золотоустого), складену на мішаний хор проф. Олександром Кошицем на підставі напівів ірмодоя Львівського та простепінія Підкарпатського. Видано міміографічно старанням Українського Хору ім. св. Кирила і Методія в Оліфанті. Критик пише між іншим таке: „Нам здається, що в цей, вільного стилю, твір автор вложив всю свою співчу дужу і своє духовно-вокальне знання, де, не переступаючи заповітів церкви, зумів надати тим творам широкій співності й звучності, багато обдаровуючи кожний піснеспів стільки йому належними прикметами”.

УКРАЇНСЬКІ ЖІНКИ І ДОПОМОГА ВОЄНИМ ЗУСИЛЛЯМ

Українські жінки в Злучених Державах і Канаді не тільки заняті у великому числі в воєнній продукції, але виказують усюди іншого роду воєнну працю. Наприклад: Жіноче Товариство Ольги Басараб в Винніпегу виказує у своїм річнім звіті велику скількість ручних робіт для вояків, купно воєнних бондів, а з річного доходу в сумі понад чотири тисячі доларів половина пішла на воєнну роботу. Виплетено 6.507 річей для Червоного Хреста. Центральна вислала понад 100 пакунків для українських вояків за морем.

ВЧИТЬСЯ З НЕЩАСТЯ!

Семея Максимич, українець з Монреалю, згинув дня 10. січня, коли влав на вулицю з переповненою людьми стріткарі.

ПОМЕР УКРАЇНСЬКО-

КАНАДІЙСЬКИЙ ПОСОЛ

В Винніпегу, в Канаді, помер на удар серця у сороковій році життя Степан Кравчик, що був у 1940 році вибраний послом з Винніпегу до провінційальної легіслатури, де визначився працюю головно на освітньому полі, обстоюючи примінення новітніх метод в освітній діялці. Покійний брав живу участь в громадській життю і був членом многих українських товариств. Останніх 21 років учителював в Бруклендській школі в Винніпегу, а останніх 9 років був її принципалом. Поливши вдову, з якою одружився перед роком, як теж численну бджучу і дальшу рідню. Його несподівана смерть викликала всюди глибокий жал.

ГОЛОД В УКРАЇНІ

Ця зима належатиме до найпірших, які колинебудь переживав український нарід на своїх землях, як на Великій Україні, так і в Галичині, де голод приняв застрашаючі розміри серед гірського населення. Вийшла спеціальна відозва українських греко-католицьких єпископів, щоби ратувати принаймні діти від голодової смерті.

В КОССАР ГОЛОВОЮ УНО В КАНАДІ

На річній конвенції Українського Національного Об'єднання (УНО), що відбулась в Винніпегу, вибрано знову головою організації Володимира Коссара, інструктора на рільничім факультеті Саскачеванського Університету. На бенкеті в честь Інж. Коссара, як уже була згадка попередно, вручено йому в доказ пошани його праці — чек на \$5,000.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Де Нема Справедливости для Всіх, Там Нема Мира для Нікого

До боротьби за питання американської участі в справах світа, що тепер розпалюється зо скоро зростаючою силою в Америці, докинула свій голос і „перша пані краю”, дружина президента Злучених Держав. Заговорила вона про неї в своїй промові перед зборами, влаштованими спільним жіночим комітетом Американської Федерації Праці й Конгресу Промислових Організацій у Нью Йорку, на котрі прийшло понад півтора тисячі слухачок. Говорила пані Рузвелтова властиво про ролі жінок Британії в війні, але зійшовши на тему війни, заговорила зовсім природно й про мир.

Америка, — говорила пані Рузвелтова, — мусить вести цю війну й виграти мир „не тільки для себе самої, але й для світа”. Як ми не виграємо війни й мира для цілого світа, то ми програємо їх для себе.

„Ми не можемо відрізати себе від решти світа, як ми це зробили останній раз (себто в першу світову війну)”, говорила пані Рузвелтова, „бо інтерес само-

заховання вимагає від нас того, щоби ми подбали, аби й решта світа не пропала. Звісно, це погляд на дальшу мету, але зо становища себелюбства це для нас буде краще, як решта світа зможе піднятися до нашого рівня”.

Порушивши мимоходом значіння робітництва в полагоджуванню повоєнних питань, вона заявила: „Не можна зробити мира без справедливости. Ви мусите мати охоту працювати для справедливости, бо без того праця для мира є неможлива”.

Нічого й казати, що люди, зацікавлені в розумному вирішенні міждержавних і міжнародних спорів, тільки приплеснуть цій визначній жінці, що свій немалый вплив кидає на вагу по боці справедливости для всіх.

Чому не Було Сталіна в Касаблянці?

Над тим питанням застановляються „Новіни Польске”, польсько-американський часопис, що виходить в Милвокі. Про це писали американські газети, як і вияснили цю справу теж і урядові кола. Та ті речі усім нам відомі. Зате цікаво пізнати, як це толкують собі поляки. Згадана газета виходить з того założення, що це сталось тому, що або Сталін не має довіря до тих, з ким треба булоб йому нараджуватись, або має відмінні від них пляни щодо закінчення війни і повоєнного ладу. Між іншим часопис пише ось що:

„Російські Совети не воюють „за нашу і вашу свободу”, але виключно за своє існування. З демократіями вяже їх виключно тільки тимчасово війна з німцями, з котрими Сталін у серпні 1939 року заключив договір приязні й неагресії, щоб пхнути їх до війни проти Польщі й західних демократій...”

„Треба памятати, що СССР є головним конкурентом Німеччини в змаганню опанувати світом і не думає зрікатись того заміру. Найкращим цього доказом є теперішня акція комуністичних агентів по всіх краях...”

„Заміри Сталіна щодо мира і Європи є інші ніж заміри Рузвелта і Чорчила. Також інакші має він пляни щодо Німеччини, Італії та Японії. А з ріжниць поглядів щодо воєнних цілей виходить те, що Совети дещо бокують і вминають надто тісну воєнну співпрацю з Америкою і Британією.

„Якщоб представники Советів

взяли участь в американсько-англійських нарадах, то це моглоб заставити їх виявити властиві цілі Советів, або попусти цілу комуністичну акцію в інших краях. Можна сумніватись, чи Сталін погоджується цілковито з Рузвелтом і Чорчилем щодо безумовної здачі Німеччини, Італії й Японії. Зате можна підозрівати, що Сталін був би готов переговорювати з комуністичними урядами Німеччини та Італії, не оглядаючись на Англію і Америку”.

До цього ще додамо, що лондонський, польський, соціалістичний „Роботнік” подає, що советська радіова стация ім. Косцюшки, що передає польською мовою, відзивається до „польських партизанів” у Польщі в такий спосіб, що говорячи від поляків закидає польському урядови в Лондоні, що він нічого не робить у справі визволення Польщі спід німецької окупації. Винує його, що вивіз з Росії стотисячну польську армію, яка могла була битись проти німців на східнім фронті, а тепер тихо сидить в Азії. Далі закидає тому урядови ще й те, що не дає інструкцій підпольній акції, через що „партизани на місцях мусять здаватись на власні сили”.

„Роботнік” з цього заключає, що Совети бунтують польський наряд проти польського уряду в Лондоні, себто проти того, з яким є у союзі.

З таких писань виходить, що щось то дуже неясне з тою польсько-советською „дружбою”.

Слушна Пригадка про Століття Смерти М. Шашкевича

Канадійські „Українські Вісти” пригадують: „Дня 7. червня 1943 року мине 100 років від смерти першого галицького письменника й поета Маркіяна Шашкевича, який подібно як Іван Ковчаревський у Великій Україні впровадив народню мову до літератури, проповіді і школи... Його вірш „Голос Галичан”, що появився друком 1835 року, був першим віршом у Галичині, написаним живою українською мовою. Року 1836 Маркіян виголосив першу українську бесіду в духовній семінарії, а в осени в трьох львівських церквах. Маркіян, а за його старанням Микола Устиянович та Юліян Величковський, виголосували проповіді живою українською мовою. До цього часу проповідувано тільки по польськи, або церковною мішаниною. Відтак виступив Маркіян проти плянового ввводжування латинської азбуки до українського письма. А 1837 р. видає з двома товаришами „Русалку Дністрову”, першу книжку, видану в Галичині живою народньою мовою...”

Часопис піддає, що пора нам і тут про це подумати, щоб гідно відсвяткувати пам'ять Маркіяна Шашкевича в століття його смерти.

НЬО ЙОРК, Н. Й.

Заходом Радіо Програми „Сурма”

буде поставлена оперета

„НАТАЛКА ПОЛТАВКА”

В НЕДІЛЮ, 7. ЛЮТНЯ 1943 Р.

У ВЕБСТЕР ГОЛЛ,

119 E. 11th St., New York, N. Y.

Початок у годині 5. ввечір.

Вступ 60 ц.

Про представлення буде

РАДІО БАЛЬ

До танців буде пригравати славна Українська WBNX Орхестра під управою Стефана Гулі. На Радіо Баль і Оперету „Наталка” Комітет запрошує всіх українців з Нью Йорку і околиці.

ПОТРІБНО ЧОЛОВІКІВ до ПРАЦІ у Пральні. Досвіду не вимагаємо. Постійна праця і добрі робітничі услівя. 22-8

R. H. H. STEEL LAUNDRY,

138 Oakland Ave., Jersey City, N. J.

ПОТРІБНО ДІВЧАТ і ЖІНОК до праці у Пральні. Досвіду не вимагаємо. Постійна праця і добрі робітничі услівя. R. H. H. STEEL LAUNDRY,

138 Oakland Ave., Jersey City, N. J.

Д-Р С. ЧЕРНОВ

● Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
● Аналіза крові для подружого сві дотва.
● Гемороїди й желяки лікується без операції.

223 SECOND AVENUE, cor. 14th ST.

NEW YORK CITY, Room 14.

GRamercy 7-7897

Офісові години 10—8; неділя 11—2.

Жінка-доктор до обслуги.

X & флюороскоп. — Екзамінація \$2.00.

ПОТРІБНО (2) ТУЛЬМЕКРІВ з досвідом на Jigs & Fixtures і (2) МАШИНИСТІВ до set up work. Defense work — денна шифта, 54 години тижнево. Найвища платня. Заняття в мирний час забезпечене. 24-6

PARADISE MACHINE CO.
6500 Hudson Boulevard,
West New York, New Jersey

**МИРОН
ЛИТВІН
і СИН**
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга щира і чесна
383 Morris Avenue,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: ESsex 3-5347

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребамі по ціні так
низькій як \$150.
ОБСЛУГА НАЙКРАЩА
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 East 5th St.,
NEW YORK CITY
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ
ПОГРЕБНИК
НА ФІЛЯДЕЛЬФІЮ
й околицю
**МИХАЙЛО
НАСЕВИЧ**
cor. FRANKLIN & BROWN STS.,
PHILADELPHIA, PA.
Tel. MARKET 1320.
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ.

**ПЕТРО
ЯРЕМА**
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Занимаєсь похоронами
В BRONX, BROOKLYN, NEW
YORK і ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 Prospect Avenue,
(cor. E. 155 St.)
BRONX, N. Y.
Tel.: MEIrose 5-6577

\$150.00 ЦІЛИЙ
і вище ПОХОРОН
ОБСЛУГУЄМО В ПЕРТ АМБОЙ
і ОКОЛИЦІ
KANAI KAIN
FUNERAL HOME
433 STATE STREET,
PERTH AMBOY, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4848